

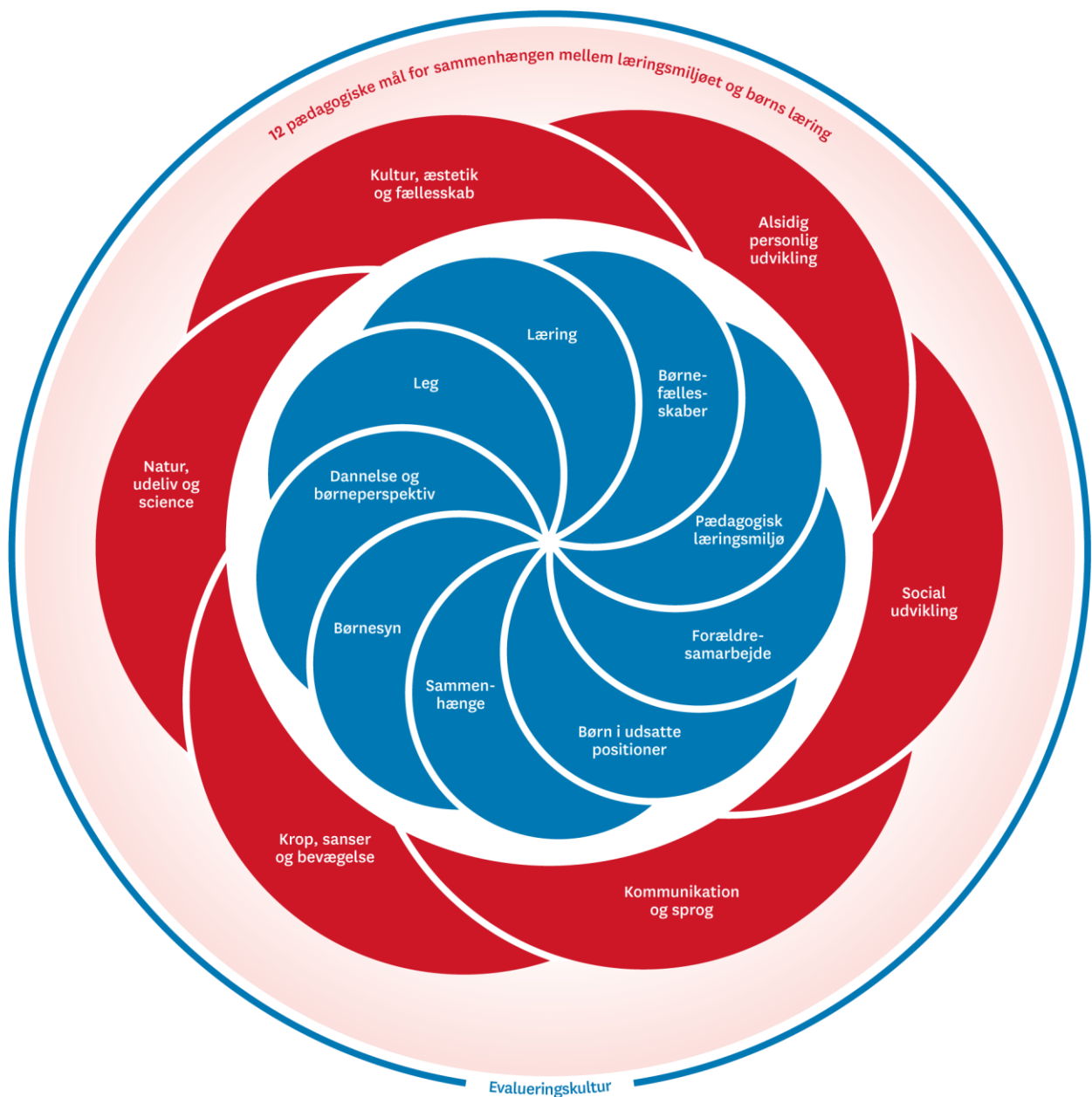
Pædagogisk læreplan for Herlevgård/Solsikken 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Børneinstitutionen Herlevgård/Solsikken er en integreret institution, der ligger tæt på Herlev bymidte.

Herlevgård/Solsikken er tre mindre enheder der er sammenlagt til en stor institution, alle med vuggestuegrupper og børnehavegrupper.

Solsikken der ligger på Herlevgårdsvej 21

I Solsikken har vi ca. 12 vuggestuebørn og 40 børnehavebørn. Børnene er fordelt på, 1 vuggestuegruppe, 1 mellem gruppe og 1 børnehavegruppe for de største børn.

Herlevgård afd. 23 ligger på Herlevgårdsvej 23

I Herlevgård afd. 23, har vi ca. 12 vuggestuebørn og ca. 40 børnehavebørn. Børnene er fordelt på 1 vuggestuegruppe, 3 børnehavegrupper. I afd. 23 er der lokaler til at de 40 børnehavebørn kan deles i 3 mindre grupper.

Herlevgårdsvej afd. 25 ligger på Herlevgårdsvej 25

I Herlevgård afd. 25 har vi ca. 24 vuggestuebørn og 40 børnehavebørn fordelt på 2 vuggestuegrupper og 2 børnehavegrupper.

Alle vores afdelinger er fyldt med uddannede pædagoger, pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere, køkkenpersonale og timeansatte vikarer. Vi er mangfoldig personalegruppe, vores tilgang til arbejdsmiljøet tager udgangspunkt i et positivt menneske- og læringssyn, hvor der tages udgangspunkt i social kapital.

Vi er en uddannelsesinstitution og har studerende fra både pædagoguddannelsen og fra den pædagogiske assistent uddannelse, ligesom vi modtager skolepraktikanter fra folkeskolen. Vi samarbejder med jobcenteret og derfor har vi også løbende borgere i virksomhedspraktik m.m.

Vores pædagogiske personale har mange og alsidige kompetencer og erfaringer. Vi har pædagoger der er særligt uddannet i inklusion, ICDP, sprogarbejdet, vejledning af studerende samt pædagoger der er uddannet til faglige fyrtårne.

Hvert hus har et køkken, hvor der er ansat en køkkenmedarbejder, der hver dag laver mad til børn og voksne som vi spiser sammen. Vi lægger stor vægt på det pædagogiske måltid og ser vores vigtigste opgave er at skabe et læringsmiljø, hvor børn har lyst til at spise sammen med os.

Vi arbejder tværfagligt og har tilknyttet et team af tale-høre konsulent, psykolog, sundhedsplejerske, fysioterapeut, sagsbehandlere, familiepædagog, ressourcepædagoger, pædagogiske konsulenter m.m. der konsulteres både efter behov og som en stor del af vores tidlige indsats omkring børn og familier i udsatte positioner. Vores tværfaglige team er også vigtige sparringspartnere i udvikling af kvalitet i vores pædagogiske praksis.

Afslutningsvis i dette afsnit, vil vi give en læsevejledning til resten af vores læreplan, samt et indblik i hvordan vi har arbejdet med tilblivelsen af læreplanen.

Tilblivelsen af vores læreplan:

Vi er i personalegruppen startet arbejdet med den nye styrkede læreplan, ved allerede i 2016-2017 at tage de første spæde skidt i undervisningsministeriets Master for en styrket pædagogisk læreplan. Med masteren har vi arbejdet med vores pædagogiske praksis, tilgang, børnefællesskaber og læringsmiljøer, dette har vi bl.a gjort ved:

- At tage forskellige observationer fra praksis og bringe dem til fælles refleksion og udvikling.
- Inddragelse af forældrebestyrelsen.
- Inddragelse af forældregruppen ved forskellige forældremøder, med både oplæg og refleksion forældrene imellem.
- Systematisk gennemarbejdelse af alle temaerne i læreplanen, med udgangspunkt i praksis og teori.
- Igangsættelse af processer af de faglige fyrtårne, både oplæg, gruppearbejde, hjemmeopgaver, læsning af forskellige tekster, der har givet et fælles afsæt for udvikling af praksis.

Se afsnit om evaluering for beskrivelse af det videre arbejde, samt dokumentet "Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan", I finder dokumentet på AULA.

Læsevejledning til læreplanen:

Vores læreplan er bygget op omkring læreplansblomsten. De inderste blå blade beskriver det pædagogiske grundlag. De yderste røde blade beskriver de seks læreplanstemaer. I kan på alle de kommende sider orientere jer i øverste højre hjørne, hvilket blad der beskrives. Læreplanen er skrevet med både en teoretisk tilgang, eksempler og billeder fra vores pædagogiske praksis.

God læselyst!

Pædagogisk grundlag

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

I Herlevgård/Solsikken tager vi udgangspunkt i et anerkendende og positivt menneskesyn, hvor vi har fokus på følgende kerneopgave:

”At der sikres at der samarbejdes med trivsel, læring, dannelse og udvikling for alle. Med en pædagogisk kvalitet og opmærksomhed, der er rettet mod et fremsyn på barnets videre færd i livet”.

I Herlevgård/Solsikken ligger vi vægt på det **gode og nære børneliv**. Vi har et positivt menneskesyn og lægger vægt på at se HELE barnet.

Vi udvikler en pædagogisk ramme og praksis, der giver hvert barn mulighed for at lære at kende og udnytte sine potentialer og kompetencer bedst muligt, ved at møde barnet i anerkendende relationer og samspil, der bygger på en glæde, imødekommenhed og nysgerrig for det enkelte barn. Vi dygtiggør os ved at indhente evidensbaseret viden og data, som vi justerer og udvikler vores praksis efter. Ved systematisk at opsamle data og viden fra praksis, sætte mål, kigge efter tegn og evaluerer systematisk. Data og viden fra praksis er eksempelvis pædagogiske tilsyn, sprog vurderinger, observationer og evalueringer.

Vi er en organisation, der tilstræber at arbejde innovativt med afsæt i professionelle læringsfællesskaber¹, hvor vi har særligt fokus på:

- Fælles mål, værdier og vision
- Systematisk evalueringskultur og dokumentation
- Samarbejde
- Fælles børne- og læringssyn
- Reflekterende dialoger

---

¹ ”Professionelle læringsfællesskaber er en organisationsform samt en tilrettelæggelse af det pædagogiske arbejde, der fremmer læring og trivsel for børn og unge gennem udvikling af de professionelle egen læring.” Albrechtsen (2013), Dafour & Marzano (2015), Hargreaves & Fullan (2016). <https://www.via.dk/efter-og-videreuddannelse/paedagogik-laering/professionelle-laeringsfaelleskaber>

I Herlevgård/Solsikken afspejler arbejdet med de 5 elementer på følgende måde.

Børnesyn: Barnet og barndommen har en værdi i sig selv og vi ser vi ser det som vores fornemste opgave, at understøtte det gode børneliv, hvor barnet har medbestemmelse og er medskabere af egen læring i relation og samspil med andre.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- Nærværende, omsorgsfuldt, engageret og nysgerrigt
- Iagttagende og er i dialog med børnene og hinanden omkring børnenes interesser og spor
- Med at have øje for det enkelte barns udvikling, trivsel, læring og dannelse såvel individuelt som i børnefællesskabet

Dannelse og børneperspektiv: Dannelse og børneperspektiv er et vigtigt grundelement for den demokratiske dannelse, hvor det enkelte barn og børnegruppens perspektiver på deres hverdagsliv tages alvorligt. Her skal børnene opleve at deres perspektiver og konkrete forslag inddrages i børneinitieret aktiviteter, hverdagssituationer og planlægningen af det pædagogiske arbejde.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- Med at give børnene plads til at deltage i aktiviteter på hver deres unikke måde
- Med at støtte børnene i at være i forpligtende fællesskaber
- Med at bruge børnenes feedback til evaluering og videre praksis

Leg: Legen har fået en ny betydelig placering i den pædagogiske praksis. Dette gælder både i forhold til børnenes spontane og selvorganiseret leg samt de rammesatte lege og aktiviteter. Legen ses som en vigtig dannelsesfaktor i det gode børneliv samt det at være menneske og skal være en gennemgående del af barnets hverdag.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- Med at være bevidst om børnenes deltagelsesstrategier.
- Ved som pædagogisk personale at kunne igangsætte, understøtte og udvikle børns lege.
- Ved at være til i børns leg, som en aktiv deltager, på børnenes præmisser.
- Med at være til rådighed med legeomsorg for børnene og derved understøtter deres relationer og deltagelsesmuligheder.

- Med at skabe plads og mulighed for at legen kan udvikle sig over tid og sted, indenfor de fysiske rammer vi har.

Læring: Læring er en konstant proces, hvor der er en vekselvirkning mellem børneinitieret lege og voksenplanlagte aktiviteter samt rutinesituationer. Børnene er i en kontinuerlig proces, hvor de undersøger, eksperimenter med deres erfaringer og øver sig for at tilegne sig ny læring og viden.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- Med at følge børns egne interesser, nysgerrighed og understøtte deres egne læreprocesser.
- Med at være opmærksom på børns læring i vores daglige rutiner samt fører børnene videre i deres sociale, emotionelle og kognitive udvikling. Her italesætter og understøtter vi den kropslige, følelsesmæssige mimik for at øge opmærksomheden på sig selv og andre
- Med at opstille motiverende læringsmiljøer, hvor vi understøtter børnenes egen erfaringsdannelse ved præsentation af forskellige materialer og oplevelser.

Børnefællesskaber: Børnefællesskaberne er et af de vigtigste elementer i børnenes hverdag, al leg, dannelse, læring og udvikling sker. Her får børnene mulighed for at være en del af og afprøve forskellige positioner samt mulighed for deltagelse.

Det er afgørende at alle børn er en del af børnefællesskabet, som er på tværs af alder køn og kultur.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- Med at etablerer børnefællesskaber, hvor det enkelte barn kan udvikle sig ligeværdigt i socialt samspil med andre. Dette gælder både i de små og store fællesskaber
- Med at **Se med barnet**, hvor der er opmærksomhed på dets intentioner og vi italesætter hinanden positivt samt have fokus på hinandens styrker

---

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

Med at planlægge og tilrettelægge ud fra børnenes spor og zonen for nærmeste udvikling² både i små daglige forløb samt længerevarende. Didaktisk- og evaluerende overvejelser sikre at vi konstant udvikler vores læringsmiljøer. Herved får vi etableret aktiviteter og daglig rutiner og struktur, der skaber trivsel, læring, udvikling og dannelse. Denne organisering af rutiner og struktur giver en genkendelighed for børnene.

- Eksempelvis er det vigtigt at læringsmiljøet omkring vores pædagogiske måltid er trygt, anerkendende og understøttede. Ud fra det enkelte barns alder og udviklingsniveau skaber barnet selv sit måltid. Dvs. at det er barnet der øser op og fylder deres tallerken, med det fra bordet de har lyst til. Vi opfordrer børnene til at smage på nye eller ukendte ting, men vi tvinger ikke børnene til at have mad på deres tallerken de ikke selv har valgt. Det er vores oplevelse og erfaring at stort set alle børn både er nysgerrige og har mod på at kaste sig ud i at smage både kendte og nye ting, når rammen omkring måltidet er tillidsfuld. Alt efter kompetencer og udviklingsniveau smører selv deres mad og bestemmer selv hvilket og hvordan pålægget kombineres. Bliver vi eller I i tvivl om barnets ernæring er i orden er vi selvfølgelig i dialog. Vi rådfører os gerne med sundhedsplejen i kommunen.
- Vi med udgangspunkt i ICDP³ der bygger på et anerkendende og positivt menneskesyn, der fremmer den tydelige og opmuntrende dialog og kommunikation.

---

² Zonen for nærmeste udvikling er Lev Vygotskys teori om, hvordan vi kan støtte barnet i dets udvikling ved at tage afsæt i det barnet kan og øver sig, så barnets udvikling og læring går hånd i hånd.

³ ICDP er en forkortelse for "International Child/ Caregiver Development Programme", og er et internationalt forebyggelsesprogram, der er udviklet af de norske professorer i psykologi Karsten Hundeide og Henning Rye. Disse to norske professorer satte sig for at samle al den vigtigste forskning, der omhandlede viden om, hvordan voksne gennem det gode samspil støtter barnets udvikling.

<https://icdp.dk/om-icdp>

- Med materialet fra Fri for mobberi⁴
- Med at skabe små læringsmiljøer i det store rum, hvor der er plads til både små og store fællesskaber, der tager højde for børnenes leg, interesser, medbestemmelse og understøtter børnenes egen læring.

ICDP-PROGRAMMETS 8 SAMSPILSTEMAER

DEN FØLELSMÆSSIGE DIALOG	DEN MENINGSSKABENDE DIALOG
<p>1 Vis positive følelser – vis, at du er glad for barnet.</p> <p>2 Justér dig i forhold til barnet og følg dets udspil og initiativ.</p> <p>3 Tal med barnet om de ting, det er optaget af, og prøv at igangsætte en "følelsesmæssig samtale".</p> <p>4 Vis anerkendelse og giv ros for det, barnet kan.</p>	<p>5 Hjælp barnet med at fokusere dets opmærksomhed, således at I får en fælles oplevelse af ting i omgivelserne.</p> <p>6 Giv mening til barnets oplevelser af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser og ved at vise følelser og entusiasme.</p> <p>7 Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med barnet.</p>
	DEN GUIDENDE/VEJLEDENDE DIALOG
	<p>8 Hjælp barnet med at kontrollere sig selv ved at sætte grænser for det på en positiv måde – ved at vejlede det, vise positive alternativer og ved at planlægge sammen.</p>

SAMMEN GØR VI DIG BEDRE

UEN
act2learn
PÆDAGOGIK

⁴ Fri for Mobberi er et forebyggende antimobbeprogram til 0-9-årige børn, fagfolk og forældre, som Mary Fonden og Red Barnet står bag. Programmet består af pædagogiske materialer, der gør det nemt målrettet at styrke børnefællesskabet og forebygge mobning. <https://www.friformobberi.dk/om-fri-for-mobberi/>

Samarbejde med forældre om børns læring

I Herlevgård/Solsikken vægter vi et godt og åbent forældresamarbejde. Dette prioriteres højt, da både I og vi ønsker den bedste udvikling og hverdag for jeres barn.

Der er dagligt mulighed for at personale og forældre kan være i dialog om børnenes hverdag, trivsel og udvikling. Vi møder forældre i en åben dialog, og stiller os til rådighed med vores faglige viden til sparring, vejledning og guidning.

Vi bruger dagligt vores børneintra, hvor vi lægger billeder og fortællinger ud, så forældrene kan få indblik i børnenes hverdag og et redskab til at tale med deres barn om hverdagen i institutionen.

Vi har forældresamtaler når enten vi eller forældrene har behov. Vi overgår 1. april 2021 til AULA.

Derudover tilbyder vi en TRYK START samtale der afholdes i barnets hjem, inden opstart hos os.

Vi tilbyder en samtale efter 3 måneder, en samtale når barnets skal fra vuggestue til børnehave.

Vi holder to forældremøder om året. Som udgangspunkt er det ene forældremøde et stue-forældremøde, hvor der er mulighed for at høre om den nære hverdag på stuen, samt møde de andre forældre. Det andet forældremøde er et lidt større forældremøde med udgangspunkt i et tema.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- Med en åben dialog, lyttende og god dialog med forældrene i dagligdagen. Vi stiller os til rådighed i forhold til råd, vejledning og guidning. Vi justerer os til den enkelte families behov og baggrund, med et blik på fællesskabet der bærer livet i en daginstitution.
- Med Tryk start, der er et tilbud til forældrene om en forældresamtale i barnets hjem inden start i vuggestue/børnehave.
- Med 3. månedssamtaler og overleverings samtale inden skolestart samt efter behov
- Der afholdes to årlige forældremøder.
- Med sprogvurderinger, når barnet er 2,10-3,4 og inden skolestart, hvor forældrene får en tilbagemelding, hvor sprogpædagogerne giver redskaber til hvordan der kan arbejde med sproget i dagtilbud og hjem.
- Med traditioner: fastelavn, plantedag, sommer/høstfest, Lucia, fødselsdage m.m.

Børn i udsatte positioner

Udsatte positioner kan for eksempel være svag socioøkonomisk baggrund, fysisk-og psykisk funktionsnedsættelse, børn med risiko for at stå udenfor fællesskabet. Alle børn og familier kan i en given periode kan være i en udsat position.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- På at alle børn bliver inkluderet i fællesskabet, med udgangspunkt i, hvad den enkelte evner og formår.
- Vi arbejder målrettet og systematisk på at understøtte børnene og deres familier, deres trivsel og udvikling.
- Vi samarbejder tværprofessionelt med PPR, sagsbehandler, ressourcepædagoger og pædagogiske vejledere.
- Konsultative møder, hvor henholdsvis psykolog, fysioterapeut, tale-hørekonsulent kan inviteres med til samtalen sammen med forældre.
- Faste planlagte kompetencecenter møder hver 6. uge med rådgivere fra vores tværfaglige team.
- Med ICDP, LP, SMTTE, Video

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

Det sidste år inden barnet skal starte i skole, etablerer vi en storbørnsgruppe med et skoleunderstøttende læringsmiljø. Et skoleunderstøttende læringsmiljø skal være med til at give det enkelte barn en bedst mulig overgang til skole. Gennem leg og aktiviteter styrker vi barnets mulighed for kunne navigere og handle i forskellige fællesskaber. Vi styrker barnets kendskab til egen og andres oplevelsesverden, med udgangspunkt i, hvad kan jeg, hvad kan de andre og hvad kan vi sammen. Vi understøtter det enkelte barns demokratiske forståelse og medindflydelse, ved at inddrage deres ideer og perspektiver. Ved anerkendende og positivt samspil hjælper, guider og understøtter børnene i at vente på tur, udskyde egne behov, se andres perspektiver, lytte og handle op en kollektiv besked, selvhjulpenhed og lysten til at hente hjælp, hvis noget er svært.

Vi arbejder med at barnet skal få kendskab til sig selv som en del af et større forpligtende fællesskab. Vi styrker barnet i at mestre de udfordringer barnet møder undervejs. Gennem leg og planlagte aktiviteter, lærer børnene kendskab til tal, bogstaver, mønstre, rækkefølger m.m.

I Herlev kommune arbejdes der systematisk med overgangen mellem dagtilbud og skole. Vi har flere besøg på en eller flere af de lokale folkeskoler, hvor børnene får et indblik i hvordan livet på en skole er. Vi har besøgsdage med forskellige temaer, som de kommende skolebørn er med til at planlægge. Vi oplever at disse skolebesøg er med til at styrke børnenes positive forventninger og glæde til skolestart. De ser skolen og møder tidlige kammerater fra børnehaven, som er med til at skabe tryghed og glæde.

Inddragelse af lokalsamfundet

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikken arbejder:

- Vi benytter os af Herlevs kulturinstitutioner: biblioteker, musik- og billedskole, Gammelgård Kunst og Kulturcenter, Medborgerhuset.
- At benytte Herlevs grønne arealer og legepladser, heriblandt motionslegepladsen, Kildegården, musiklegepladsen, Hospitalsparken og Elverparken.
- Med besøg i nær-og bymiljøet.
- Skolebesøg.
- At informerer forældre om børnekulturelle arrangementer, heriblandt Skumring for børn, Skolebio m.m.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vi ser arbejdet med både det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø skal afspejle barnets og børnegrupperes forskellige behov. Vi indretter vores rum så børnene har mulighed for at bevæge sig, fordybe sig og lege på forskellige måder. Vi ser rummet som en klar og tydelig ramme for vores pædagogiske praksis.

Det æstetiske læringsmiljø skal sikre at alle børn har mulighed for at indgå i ligeværdige børnefællesskaber, hvor der er mulighed for at udfolde sig igennem leg og planlagte aktiviteter hele dagen. Derfor arbejder vi på at indrette vores stuer og vores fælles ude og inde arealer, så det har en klar og tydelig indretning. Dette skal understøttes af sundhedsfremmende forhold i form af det fysiske børnemiljø, så der er et godt afsæt for dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Personalet i Herlevgård/Solsikken arbejder med:

Fysiske børnemiljø:

- Med at indrette stuerne og de fysiske rum, samt vores uderum så der er mulighed for plads til små læringsmiljøer. Vi har opmærksomhed på dannelse af læringsrum, der er tilpasset børnegruppen. Dette for at skabe mere ro og for at være mere nærværende samt nå det enkelte barn. Med dette skabes muligheden for mere dialog med børnene imellem og mellem barnet og den voksne.
- Med i løbet af dagen at inddele børnene i mindre grupper, da det er med til at sænke støjniveauet samt give plads til trivsel, sundhed, udvikling og læring. Både der hvor der er fokus på fysisk udfoldelse samt de stille aktiviteter.
- Med hygiejne, hvor der vaskes hænder ved ankomst, inden og efter måltider samt ved toiletbesøg. Håndtag, amatuer, toiletbræt samt iPad sprittes af hver dag, og der luftes ud flere gange om dagen. De voksne anvender forklæde og handsker ved bleskift. Sengetøj, soveposer, legetøj m.m bliver løbende vasket.

Psykiske børnemiljø:

- Med at tage afsæt i ICDP og de 8 samspilstemaer, der bygger på en anerkendende og positive tilgang, hvor vi støtter barnet i dets kommunikation og samspil med både børn og voksne. Desuden arbejder vi også med materialet fra Fri for mobberi. Vi arbejder med en

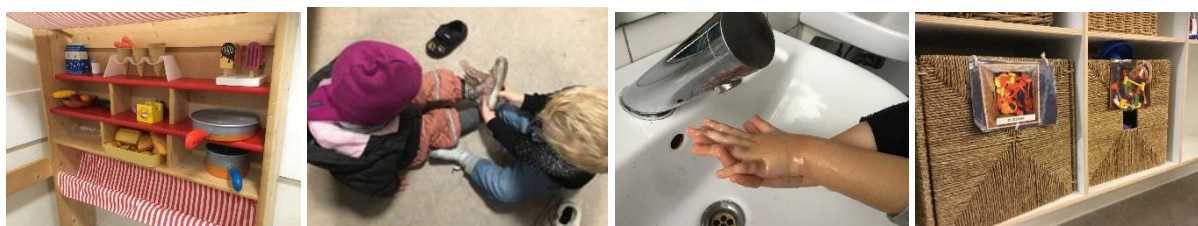

accept af forskelligheder for derved at skabe tolerance og respekt for andre. Hertil skal nævnes at den voksne fremstår som en god rollemodel og det er altid den voksne der har ansvaret for relationen.

- Med at tage afsæt i vores planlægning ud fra børnenes spor, hvad de er optaget af og dermed inddrager børnenes medbestemmelse. Vi lytter til og tager afsæt i hvad børnene ønsker at lave samt lege med, så der på den måde også arbejdes med børneperspektivet. De voksne har fokus på vores rolle i legen og legeomsorgen, hvor vi respekterer børnenes leg og kun blander os, hvis der er nødvendigt.
- Med at arbejde med genkendelighed for børnene ved at skabe en struktur, hvor børnene har kendskab til de daglige rutiner. Hvor der også arbejdes med tydelighed i forhold til overgange i rutinerne samt børnenes selvhjulpethed.
- Med at støtte børnene i at udvikle sociale kompetencer, så de kan indgå i børnefællesskaber, håndtere mindre konflikter, samt italesætte deres følelser så alle børn føler sig set, hørt og forstået.

Æstetisk børnemiljø:

- At legetøjet er i børnehøjde, så børnene selv kan nå det. Dette giver en overskuelighed for dem og motiverer dem til at lege i børnefællesskaberne og udviklingen af deres fantasi. Børnenes input vedr. ønsker til legetøj inddrages i den pædagogiske planlægning.
- Med at skabe visuelt ro på stuerne og i fællesrummene. Der er billeder på kasserne og legetøjet har sin faste plads. Dette giver børnene en forudsigelighed for, hvor de skal hente deres rekvisitter til deres leg og hjælper med at holde orden.
- Med at vores dokumentation er synlig og giver anledning til samtale mellem barn og forældre.
- Med at inddrage børnene i planlægning af stuens indretning, så deres perspektiver og medinddragelse på de gode læringsmiljøer tilgodeses.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Herlevgård/Solsikken understøttes arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling ved at tage afsæt i de bærende elementer:

Engagement, livsduelighed, gåpåmod, deltagelseskompetence.

I den daglige pædagogiske praksis understøtter vores læringsmiljø børnenes engagement og deltagelse ved at tage udgangspunkt i børnenes interesser, initiativer, perspektiver og spor. Dette er både set i forhold til det enkelte barn og børnefællesskabet.

Vores læringsmiljø understøtter og udvikler børnenes deltagelsesmuligheder, hvor der er fokus på børnefællesskabet. Børnene får grundlæggende erfaring med at indgå i, høre til og navigere, og får forståelse af demokrati og demokratiske processer.

Det pædagogiske personale i Herlevgård/Solsikkens understøtter i denne sammenhæng barnet og børnegruppen ved at skabe tillidsfulde relationer, hvor barnet og børnefællesskabet bliver mødt med en anerkendende og respektfuld tilgang. Vi understøtter og oversætte barnet intentioner for at skabe forståelse for egen og andres verden. Vi understøtter børnene for mulighed for at indtage en iagttagende og/eller deltagende position.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Herlevgård/Solsikken understøttes arbejdet med social udvikling ved at tage afsæt i de bærende elementer:

Deltagelse og medindflydelse, empati og legens betydning for social læring

I den daglige pædagogiske praksis møder vi børnene med positive forventninger og empati med udgangspunkt i deres ressourcer og deres intensioner. Dette for at styrke barnet i dets sociale relationer og samspil i børnefællesskaberne.

Vi har særligt fokus på legens betydning for børnenes dannelse samt sociale og alsidige udvikling. I legen udforsker, lytter og eksperimenterer børnene med de formelle og uformelle regler i sociale sammenhænge i hverdagen og generelt i livet. Legen er en dannelsesproces, hvor børnene lærer om egne og andres grænser og herigennem udvikler de sig sammen.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Herlevgård/Solsikken understøttes arbejdet med kommunikation og sprog ved at tage afsæt i de bærende elementer:

Interaktion, sproglige rollemodeller og fællesskaber

Vi arbejder med kommunikation og sprog gennem hele den pædagogiske praksis. Vi opsætter sproglige læringsmiljøer for det enkelte barn og børnefællesskaberne. Vi er bevidste om vores opgave som sproglige rollemodeller i både hverdagens rutiner, lege, aktiviteter og de planlagte og spontane aktiviteter. Alt dette for at udvikle og styrke barnets ordforråd, begyndende skriftsprog og hukommelse.

I den daglige pædagogiske praksis understøtter barnets sproglige initiativer. Dette gælder både nonverbalt og verbalt. Vi tilstræber at skabe tid og rum til at børnene kan udtrykke og udfolde sig sprogligt. Vi værner om børnenes egne sproglige initiativer og fortællinger. Vi er opmærksomme på at understøtte børnenes kommunikative og sproglige udvikling, hvor vi både aflæser, lytter, stiller reflekterende spørgsmål og engagerer os i deres fortællinger.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

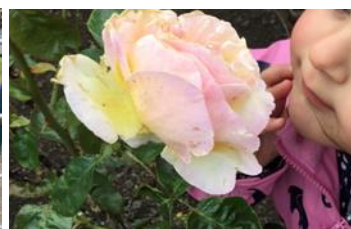
1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Herlevgård/Solsikken understøttes arbejdet med krop, sanser og bevægelse ved at tage afsæt i de bærende elementer:

Krop, sanser og bevægelse

Vi skaber læringsmiljøer som understøtter børnenes gåpåmod og behov for bevægelse. Børn har en naturlig lyst og glæde ved at bruge deres krop, vi tilrettelægger de pædagogiske læringsmiljøer med udgangspunkt i børnenes aktuelle og kommende udviklingsniveau. Vi understøtter børnenes kendskab til deres egen krop, dens muligheder og grænser. Vi arbejder med at børnene lærer at mærke deres krop, hvad kan jeg lide, hvad kan jeg ikke lide.

Gennem leg, dagens rutiner og fællesskabet ligger rigtig meget motivation og spejling mellem børnene. Vores rutiner indbyder til at børnene kan øve sig på at blive selvhjulpne og mestre, alt fra at kravle op på stolen selv, holde på gafflen, tage sko på, gå på trapper m.m. Børnene udforsker og rykker egne og andres grænser gennem kroppens sanser. Vi støtter børnene i at sige til og fra og mærke efter. Børnene støtter hinanden til at rykke egne grænser gennem iagttagelse og leg. Vi har fokus på at samarbejde med forældrene om børnenes selvhjulpnehed.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Herlevgård/Solsikken understøttes arbejdet med natur, udeliv og science ved at tage afsæt i de bærende elementer:

Natur, udeliv og science

I Herlevgård ser vi udelivet som et vigtigt læringsmiljø og er ude i alt slags vej. Både på vores legepladser, men også på mange af de parker, udearealer, legepladser samt vores naturcenter Kildegården.

Vi giver mulighed for sammen med børnene at undersøge og eksperimenter og dermed ”komme ud og gribe den konkrete verden” og danne sig sine egne erfaringer med den verden, de er en del af. Vi ser at udelivet giver muligheden for at børnene igangsætter nye lege og aktiviteter. Her bruger de deres kreativitet og nyder at komme på ture og genbesøge yndlingssteder.

Naturen kommer også med indenfor og vi undersøger med en nysgerrig tilgang med afsæt i børnenes tanker og hypoteser, hvad naturen er for en størrelse. Dette gøres gennem aktiviteter der understøtter børnenes sanser, eksperimenter, nysgerrighed, kreativitet og fantasi.

Vi ser at ude- og inde livet er hinandens forudsætning og ved at arbejde med det får børnene en respekt for naturen og passer på den. Vi opstiller læringsmiljøer, hvor science er i fokus og børnene får erfaring med eksempelvis vejrfænomener, mængdeforståelse og teknologi, der bygger på en naturvidenskabelig forståelse. Vi forstår også science som børnenes undersøgelser, afprøvnin-

gen og eksperimenterne af egne opdagelser og ideer. Det kan eksempelvis være børnenes forskellige eksperimenter med, hvordan man kan komme hurtigst ned af bakken, kan man stå op på en cykel, kan man cykle baglæns, hvad sker der med vand i frostvejr o.s.v.

På legepladsen har vi plantekasser til blomster, krydderurter, grøntsager samt frugttræer, som vi anvender efter årstiden.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Herlevgård/Solsikken understøttes arbejdet med kultur, æstetik og fællesskab ved at tage afsæt i de bærende elementer:

Kulturelt indtryk og udtryk samt kultur og fællesskab

I Herlevgård ser vi arbejdet med kultur, æstetik og fællesskab som værende et læringsmiljø, hvor børnene kan udtrykke sig kreativt, skabende og være i æstetiske processer, hvor de arbejder med forskellige materialer, udtryk og tilgange. Yderligere ser vi det som det kulturelle ophav vi er en del af – både globalt og lokalt.

I den skabende og æstetiske proces skaber vi læringsmiljøer og aktiviteter, der bygger på at børnene kan opleve at være fordybet og i flow. Med flow mener vi øjeblikket hvor vi for en stund glemmer tid og sted, og lader os rive med af egen eller andres optagethed.

Evalueringskultur

Vi forstår evaluering i to spor. Vores evalueringskultur tager både udgangspunkt i de daglige dialoger om praksis, analyser og justeringer, samt det mere systematiske blik, hvor vi bruger forskellige evalueringsmodeller til at genbesøge data og praksis.

Evaluering og genbesøg af praksis giver indblik i det pædagogiske personales oplevelser og forståelse af praksis og skal være med til at vores læringsmiljø styrkes og udvikles. Systematisk evaluering der tager udgangspunkt i en konkret model, styrker det fagprofessionelle dialogiske rum, ved at rammesætte en struktureret dialog om noget konkret.

Ud over de daglige mindre evalueringer og genbesøg af praksis, bruger vi vores forskellige mødefora til at evaluere.

Vi er i en proces, hvor vi bruger EVA Redskab til selvevaluering som evalueringsmodel til at styrke evalueringen og systematikken.

Af konkrete pædagogiske redskaber til refleksion og evaluering bruger vi:

- SMITTE model
- Handleplaner
- Læringshistorier
- Feedback fra børn, kollegaer samt andre interessenter
- Læringsamtaler med de faglige fyrtårne
- ICDP: De 8 samspilstemaer
- Video og billeder
- LP model
- Sparring
- Forskellige mødefora: Stuemøde, afdelingsmøder, personalemøde, TRIO samt personalelørdage

- Dokumentation og formidling af det pædagogiske arbejde til forældre på Aula via tekst og billeder
- EVA "Redskab til selvevaluering"

Vi evaluerer arbejdet med den pædagogiske læreplan ved at anvende EVA "Redskab til selvevaluering", vores tilsynsrapport, ved systematiske fælles faglige refleksioner på vores personalemøder og i hverdagen, vil vi løbende se på og udvikle vores pædagogiske praksis. Endeligt evalueres vores pædagogiske læreplan med Herlevgård/Solsikkens bestyrelse samt i dialog ved forældremøder, hvor vi har temaer fra læreplanen på dagsorden.

Dette var en beskrivelse af Herlevgård/Solsikkens læreplan. Vi håber, at det gav et indblik i vores daglige pædagogiske arbejde og ikke mindst i børnenes hverdag.